

студентів вміння самостійно поглиблювати і розширювати математичні знання та впроваджувати їх в аналіз прикладних задач.

З позицій студентоцентрованого підходу студенти в результаті оволодіння програмою повинні вміти не тільки вибирати математичні методи та моделі для дослідження економічних систем, а і формалізувати задачі та застосовувати сучасні математичні методи для моделювання та розв'язання практичних економічних задач із використанням стандартного програмного забезпечення (Excel, Mathcad, Mathematika 7, 8).

Усе це вимагає принципово нового погляду на зміст програми курсу вищої математики для економістів, в основі якої закладений концептуальний принцип побудови та структури навчальної інформації. Такий підхід дозволяє не тільки прослідкувати становлення конкретного математичного поняття, тієї або іншої фундаментальної математичної ідеї, а й проаналізувати діалектику розвитку кожної з „основних понятійних ліній» математичної науки. Для кожної з „понятійних ліній» описується її історія: першопричина, зародження, початкове формування, поступовий розвиток, змістовне збагачення, сучасний стан, перспективи.

*Бульбенюк С.С., к. політ.н.,
доцент кафедри політології*

КЕЙС-МЕТОД І ДІЛОВА ГРА ЯК ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ПОЛІТОЛОГІЇ

Системна модернізація, що є головним завданням української держави нині, – це нагальні реформи в соціально-економічній сфері та у царині функціонування центральної і місцевої влади; це радикальні зміни всієї гуманітарної сфери нашої країни, невід'ємною частиною якої є інститут освіти. Одним з центральних завдань вітчизняної системи вищої освіти є подальший розвиток відносин викладач-студент у напрямі студентоцентризму. Студентоцентризм означає надання провідної ролі у навчальному процесі студентові, перетворення студента на активного суб'єкта в системі освіти, створення максимально сприятливих умов для розгортання наукової та соціально значимої ініціативності студентства.

Гармонізація компетентностей через призму студентоцентризму у процесі викладання політології в КНЕУ має свою специфіку. «Політологія» є наукою загальноуніверситетського циклу викладання, покликаною сформувати компетентності у царині громадянської освіти, політичної свідомості і політичної культури, а також необхідні навички політичної участі та діяльності. Отже, з одного боку, постають завдання формування загальних, а не вузько спеціалізованих компетентностей у студентства, а, з іншого боку, виявлення їх зв'язку з дисциплінами професійної економічної освіти. Тому методологічно виправданим є залучення у процесі викладання політології методів, які використовуються при викладанні наук економічного циклу. Найцікавішими, з огляду на завдання науки «Політологія», є кейс-метод і метод ділової гри, які дозволяють максимально розкрити активність, ініціативність і самостійність студентства у навчальному процесі.

Кейс-метод традиційно використовується при викладанні економічних дисциплін і тому є знайомим для студентів КНЕУ. Як зауважує О. Деркач, метод кейсів належить до неігрових імітаційних методів навчання, метою якого є аналіз спільними зусиллями студентів конкретної ситуації (case) та вироблення на основі такого аналізу практичного рішення. При вирішенні case розробляються, як правило, кілька алгоритмів, з них студенти мають обрати найбільш оптимальний [1, с. 22]. До того ж, кейс-метод (case study) має два важливі аспекти сутності, які посилюють студентоцентризм у навчальному процесі. По-перше, case study пов'язаний з емпіричною дослідницькою діяльністю, що, безумовно, підвищує інтерес студентства до виконання навчальних завдань за його допомогою. По-друге, кейс-метод – це інтерактивний метод навчання. «Case study сприяє розвитку вміння вирішувати проблеми з урахуванням конкретних умов і за наявності фактичної інформації», – зазначає авторитетний вітчизняний соціолог Ю. Сурмін [2, с. 20]. Таким чином, застосування кейс-метода при викладанні політології уявляється доцільним як для засвоєння матеріалу теоретичного характеру, так і при формуванні практичних навичок і компетентностей.

Ділова гра як метод активного навчання широко застосовується у вищій школі. Саме завдяки діловій грі можливе максимальне розкриття особистісного потенціалу кожного студента, формування необхідних компетентностей на індивідуальній і колективній основах. Ділова гра при викладанні політології – це моделювання проблемних ситуацій. Названий метод може використовуватися при вивченні тем «Сучасні ідейно-політичні течії», «Політичні режими», «Політичні партії, громадські організації і групи тиску як суб'єкти політики», «Політичні еліти та політична опозиція».

Література

1. Деркач А.М. Кейс-метод в обучении / А.М. Деркач // Специалист. – 2010. – № 4. – С. 22–23.
2. Сурмін Ю.П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні / Ю.П. Сурмін // Вісник НАДУ. – 2015. – № 2. – С. 19–28.

Вітлінський В.В., д.е.н.,
професор, завідувач кафедри ЕММ,
Коляда Ю.В., к.т.н.,
доцент кафедри ЕММ,
Шатарська І.Ф.,
ст. викладач кафедри ЕММ

МЕТОДИ І МОДЕЛІ НЕЛІНІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ ТА РИЗИКУ – ЯДРО СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ У ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

Студентоцентризм навчального процесу ставить на меті формування постаті випускника університету, який має відповідати запитам ринку праці, є спроможним виконувати наукове дослідження економічної проблеми за умов значної нелінійної динаміки, незворотного характеру подій. Такий підхід вимагає знайомити студента-випускника з новітніми проблемами теорії та практики економічної науки на сучасному етапі розвитку українського суспільства.

Світ є нелінійним – це аксіома. Серед завдань економічної освіти, зокрема університетської, з'являється потреба знайомити студентський загаль із нелінійною економікою, притаманними їй особливостями розвитку. Традиційно вивчається курс «Економіко-математичні методи і моделі», що ґрунтується на досягненнях економічної рівноваги в межах лінійної парадигми еволюції економіки.

Економетричне моделювання, будучи важливим інструментом досліджень, вимагає, по-перше, значного обсягу статистичних даних, що не завжди є можливим. По-друге, ця інформація відповідає певній економічній структурі для деякого моменту часу. Тобто фактично можна характеризувати цю структуру на її попередньому етапі та у минулому часі, адже економічна система перманентно змінюється з часом і важливе значення набуває фактор старіння інформації. Тобто горизонт прогнозу буде, звісно, невеликим.

Наразі постає завдання описувати математично механізм функціонування економічної системи, використовуючи синергетичний підхід (спосіб головних пропорцій, білінійний принцип взаємодії складових), який добре зарекомендував себе в багатьох розділах сучасного природознавства (математичного моделювання проблем нелінійної динаміки). Розрахунки нелінійних рівнянь динамічної моделі економічного явища або процесу надають інформацію щодо траєкторії поведінки складових, взаємозалежностей між ними, варіюючи початкові умови, коефіцієнти моделі, які характеризують ступінь взаємозв'язків між елементами об'єкта моделювання.

У сенсі зазначеного на факультеті інформаційних систем і технологій вивчаються навчальні дисципліни: нормативні – «Моделі економічної динаміки» для студентів 4-го курсу, «Адаптивні моделі в інформаційних управляючих системах» для студентів 5-го курсу спеціальності 8504, вибіркові – «Нелінійні моделі економічних процесів» і «Управління економічним ризиком» на підґрунті методів нелінійної динаміки для магістрів кафедри ЕММ.

Вважаємо за доцільне знайомити з основами нелінійної економічної динаміки та іншими сучасними напрямками розвитку наукових досліджень (теорії фракталів, нечітких множин тощо) в останній рік бакалаврату чи магістратури на всіх факультетах університету, беручи до уваги роль і значення динамічних явищ і процесів для реальної економіки. Пропонується вивчати курс практичного економічного моделювання динамічних проблем за напрямком навчання або спеціалізації протягом, щонайменше, семестру. Залежно від аудиторії цей курс може викладатися вербально або у вигляді практикумів з моделювання.

Література

1. Нелінійні моделі економічних процесів [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В.В. Вітлінський, Ю.В.Коляда, Т.В.Кравченко, К.А.Семашко.– К.: КНЕУ, 2015. – 183 с.
2. Адаптивні моделі в економіці [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В.В. Вітлінський, Ю.В. Коляда, Т.В. Кравченко, В.І. Трохановський.– К.: КНЕУ, 2013. – 160 с.
3. Адаптивна парадигма моделювання економічної динаміки: монографія / Ю.В. Коляда. – К.: КНЕУ, 2011. – 297 с.